

Obveza fiskalizacije u obrtništvu

Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom¹ primjenjuje se i na fizičke osobe obveznike poreza na dohodak po osnovi samostalne djelatnosti². Od 1. 7. 2013. proširuje se obveza fiskalizacije na sve ostale obveznike fiskalizacije. U članku autor potanje pojašnjava koje sve obveze imaju obrtnici kao obveznici fiskalizacije te daje ogledne primjere pojedinih internih akata koji se moraju imati u postupku fiskalizacije.

Fiskalizacija u prometu gotovinom je skup mjera koju provode obveznici fiskalizacije, kako bi se omogućio efikasan nadzor ostvarenog prometa u gotovini.

Od 1. 7. 2013. obveznikom fiskalizacije smatra se i fizička osoba obveznik poreza na dohodak po osnovi samostalne djelatnosti iz čl. 18. st. 1. i 3. *Zakona o porezu na dohodak*³ i to:

- svi ostali obrti i s obrtom izjednačene djelatnosti, i
- fizičke osobe po osnovi djelatnosti poljoprivrede i šumarstva.

Napominjemo da su fizičke osobe po osnovi djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak ako: ► su po toj osnovi obveznici PDV-a prema posebnom zakonu ► po toj osnovi u poreznom razdoblju ostvare ukupni godišnji primitak veći od 35% iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav PDV-a (tj. primici veći od 80.500,00 kn = 230.000,00 kn x 35%) prema *Zakonu o porezu na dodanu vrijednost*⁴ ► ostvaruju poticaje na način i pod uvjetima propisanim posebnim zakonima (čl. 18. st. 3. *Zakona o porezu na dohodak*).

Malim obveznikom fiskalizacije sma-

tra se obveznik fiskalizacije kojemu se dohodak i porez na dohodak utvrđuje u paušalnom iznosu prema *Pravilniku o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti*⁵. Prema tome, to su:

- a) fizičke osobe, koje ostvaruju primitke od obavljanja obrtničke djelatnosti, u skladu s propisima o obrtu⁶, ako ispunjavaju sve sljedeće uvjete:
 - ♦ ukupni primici u prethodnoj godini nisu veći od 149.500,00 kn,
 - ♦ nisu obveznici PDV-a prema *Zakonu o PDV-u*,
 - ♦ nemaju izdvojenih poslovnih jedinica niti proizvodnih pogona,
 - ♦ ne obavljaju samostalnu djelatnost ugostiteljstva ili trgovine.
- b) fizičke osobe, koje ostvaruju primitke od obavljanja samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, ako ispunjavaju sve sljedeće uvjete:
 - ♦ u prethodnoj godini ukupni godišnji primici nisu veći od 80.500,00 kn,
 - ♦ nisu obveznici PDV-a prema *Zakonu o PDV-u*,
 - ♦ nemaju izdvojenih poslovnih jedinica niti proizvodnih pogona,
 - ♦ ne obavljaju samostalnu djelatnost ugostiteljstva ili trgovine.⁷

PROČITAJTE VIŠE...

J. Rakijašić: Sadržaj računa poduzetnika, FIP 4/13

I. Đurica: Obveznici fiskalizacije od 1.4.2013., FIP 4/13

I. Slovinac: Plaćanje gotovinom i blagajnički maksimum, FIP 2/13

¹ Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 133/12; u nastavku: Zakon)

² Umjesto riječi: fizičke osobe obveznike poreza na dohodak po osnovi samostalne djelatnosti, u članku će se koristiti riječi: obveznik fiskalizacije.

³ Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 177/04 – 144/12 i 43/13 – Rješenje USRH)

⁴ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Nar. nov., br. 47/95 – 136/12; u nastavku: Zakon o PDV-u)

⁵ Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti (Nar. nov., br. 143/06 i 61/12)

⁶ Zakon o obrtu (Nar. nov., br. 77/93 – 40/10)

⁷ Potanje o paušalnom oporezivanju kod obavljanja samostalne djelatnosti pisali smo u časopis Financije, pravo i porezi br. 12/12.

1. Obveze svih obveznika fiskalizacije

Obveznike fiskalizacije dijelimo u dvije temeljne skupine:

- obveznici fiskalizacije koji sve naplaćuju putem transakcijskih računa i
- obveznici fiskalizacije koji imaju i naplatu u gotovini.

Svi obveznici fiskalizacije, bez obzira kako obavljaju promet (gotovinski ili bezgotovinski) imaju sljedeće obveze:

1. donijeti interni akt u kojem treba propisati način numeriranja brojeva računa i popis poslovnih prostora,
2. izdani računi obveznika fiskalizacije ispostavljeni za isporuku dobara i obavljene usluge moraju sadržavati sve propisane elemente,
3. u zatvorenom poslovnom prostoru na svakom elektroničkom naplatnom uređaju ili drugom vidnom mjestu istaknuti obavijest o obvezi izdavanja računa te obvezi kupca da preuzme i zadrži izdani račun,
4. donijeti interni akt o visini blagajničkog maksimuma.

Izgled i sadržaj obavijesti propisan je *Pravilnikom o fiskalizaciji u prometu gotovinom*⁸ (u nastavku: *Pravilnik*).

Obveznik fiskalizacije koji naplatu obavlja isključivo na žiro-račun (transakcijski račun) **nema obvezu** fiskalizacije izdavanja računa pomoću naplatnog uređaja te ne treba osigurati programsku podršku, internet-sku vezu, pribaviti certifikat i posebnu knjigu uvezanih računa. Međutim, u tom slučaju ovaj obveznik fiskalizacije **ne smije** niti primiti uplatu u gotovini.

2. Obveznici fiskalizacije koji obavljaju promet i u gotovini

Promet gotovinom je plaćanje za isporučena dobra ili obavljene usluge novčanicama ili kovanicama koje se smatraju platežnim sredstvom, karticama, čekom ili drugim sličnim načinima plaćanja, osim plaćanja na transakcijski račun kod banaka, ako Zakonom nije uređeno drugačije.

Obveznici fiskalizacije, uz obveze navedene u točki 1. ovoga teksta, obvezni su prije početka izdavanja računa za promet u gotovini još izvršiti sve radnje za provedbu postupka fiskalizacije izdavanja računa (čl. 8. st. 2. Zakona).

Dakle, prije 1. 7. obveznici fiskalizacije trebaju obaviti određene pripremne radnje i to:

- Od Fina-e nabaviti aplikativni certifikat za elektro-

ničko potpisivanje elemenata računa i za identifikaciju prilikom elektroničke razmjene podataka s Poreznom upravom,

- Prilagoditi postojeće naplatne uređaje ili nabaviti elektroničke naplatne uređaje s programom koji omogućuje elektroničko potpisivanje elemenata računa i elektroničku razmjenu podataka s PU.
- Poreznoj upravi, prije početka provedbe postupka fiskalizacije računa, elektroničkim putem dostaviti podatke o poslovnom prostoru u kojem se obavlja obrtnička djelatnost. Podaci o poslovnom prostoru prethodno moraju biti propisani internim aktom obveznika fiskalizacije. Poslovni prostori označavaju se istim oznakama koji se navode u dijelu broja računa.

U slučaju promjene nekih od dostavljenih podataka, obveznik fiskalizacije obavezan je prije početka primjene promijenjenih podataka PU putem elektroničke veze dostaviti podatke o promjenama.

Kod prodaje dobra ili usluga na terenu koristi se prijenosni naplatni uređaj te se isti može smatrati pokretnim poslovnim prostorom.

- Imati u pripremi uvezanu knjigu računa, ovjerenu u nadležnoj ispostavi PU, za slučaj kvara naplatnog uređaja. Sadržaj te postupak ovjere uvezane knjige računa propisan je čl. 31. – 33. *Pravilnika*.

Napominjemo, obveznik fiskalizacije (koji je samo obveznik poreza na dohodak) treba imati u pripremi uvezanu knjigu računa istovjetnu kao i mali obveznici fiskalizacije (čl. 31. *Pravilnika*), dok obveznici fiskalizacije koji su i u sustavu PDV-a koriste uvezanu knjigu računa s iznosom poreza razvrstanim po poreznim stopama (čl. 33. *Pravilnika*).

- Obveznik fiskalizacije radi provedbe postupka fiskalizacije izdavanja računa dužan je izdavati račune putem elektroničkih naplatnih uređaja.

Ako porezni obveznik **obavlja sezonsku djelatnost**, obavezan je provesti postupak fiskalizacije prije početka obavljanja sezone djelatnosti na istovjetan način kao i obveznici fiskalizacije koji posluju cijele godine.

3. Interni akt

Interni akt sadrži najmanje sljedeće informacije: pravila slijednosti numeričkih brojeva računa, popis poslovnih prostora, oznaka poslovnog prostora, oznaka operatera na naplatnom uređaju i dr.

Interni akt **ne dostavlja** se u PU, nego se mora nalaziti u službenim prostorijama obveznika fiskalizacije, a predočuje se samo za potrebe poreznog nadzora.

Broj računa, koji je prema odredbama posebnih

⁸ Pravilnik o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 146/12)

propisa sastavni dio računa, iskazuje se u polju **broj računa u tri dijela**: numerički broj računa - oznaka poslovnog prostora - broj naplatnog uređaja.

Numerički broj računa mora slijediti neprekinuti numerički redoslijed, bez praznina, po svakom poslovnom prostoru ili po naplatnom uređaju u poslovnom prostoru (npr. 66 – FR1-1).

Neprekinuti numerički redoslijed svake kalendarske godine kreće od broja 1 do broja n, po svakom poslovnom prostoru, odnosno po naplatnom uređaju u poslovnom prostoru.

Obveznik fiskalizacije može na računu za svoje interne potrebe iskazati i druge dodatne elemente.

Poslovni prostor je svaki zatvoreni ili otvoreni prostor, ali i svako pokretno mjesto (kombi i dostavna vozila) koje služi za obavljanje djelatnosti isporuke dobara te obavljanje usluga. Zasebnim poslovnim prostorom može se smatrati dio ili više dijelova jednog poslovnog prostora u kojima se obavlja različita djelatnost. Poslovnim prostorom smatra se i prostor koji obveznik fiskalizacije radi potrebe obavljanja djelatnosti koristi samo povremeno ili privremeno za potrebe održavanja sajмова, seminara ili provedbu sličnih djelatnosti. Za djelatnosti koje se obavljaju na terenu obveznik fiskalizacije samostalno određuje potrebu zasebnog vođenja pokretnog poslovnog prostora ovisno o prirodi posla.

Način na koji će obveznik fiskalizacije označiti i numerirati svoje poslovne prostore je proizvoljan te svaki obveznik fiskalizacije svojim internim aktom odlučuje i kreira podatke o svojim poslovnim prostorima.

Za potrebe provedbe postupka fiskalizacije izdavanja računa, **podatak o poslovnim prostorima mora sadržavati**: OIB, oznaku poslovnog prostora, adresu poslovnog prostora ili tip poslovnog prostora ovisno o načinu poslovanja i vrsti djelatnosti u svim slučajevima kad nije moguće naznačiti adresu poslovnog prostora (pokretna trgovina, prodaja na sajmištu i sl.), radno vrijeme i radne dane te datum početka primjene važenja podataka koji se dostavljaju.

Navedeni podaci se potpisuju ispravnim digitalnim certifikatom i dostavljaju po pojedinom poslovnom prostoru putem uspostavljene elektroničke veze s početkom obveze fiskalizacije, a **prije početka slanja prvog računa za promet u gotovini**.

PU provjerava jesu li dostavljeni svi propisani podaci, jesu li potpisani ispravnim digitalnim certifikatom te ako su kumulativno ispunjeni uvjeti vraća potvrdu o zaprimljenosti.

Ako obveznik fiskalizacije otvori novi poslovni prostor ili nastanu promjene kod postojećeg poslovnog prostora, dužan je naknadno dostaviti nove/promije-

njene podatke (npr. promjena adrese, radnog vremena, poslovni prostor se zatvara tj. prestaje s radom).

Primjer 1. Interni akt - jedan poslovni prostor

Na osnovi čl. 11. st. 2. Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 133/12), Jura Đon iz Zagreba, Postolarska 12, OIB: 11221122121, vlasnik obrta „Brzi postolar“, donosi

Odluku o pravilima slijednosti numeričkih brojeva računa, o poslovnom prostoru, oznaci poslovnog prostora i operatera na naplatnom uređaju

I.
Ovom Odlukom uređuje se slijednost numeričkih brojeva računa, opis poslovnog prostora s pripadajućom adresom i oznakom te opis operatera na naplatnom uređaju i radno vrijeme.

II.
Numerički broj računa u poslovnom prostoru počinje s početkom kalendarske godine na dan 1. 1., od rednog broja 1 do broja „n“ na dan 31. 12. tekuće godine.

Iznimno u 2013. godini numerički broj računa u poslovnom prostoru počinje na dan 1. 7. 2013. od rednog broja 1 do broja „n“ na dan 31. 12. 2013., poštujući pravilo slijednosti računa.

III.
Oznaka i adresa poslovnog prostora i radno vrijeme prikazani su u nastavku:

Oznaka poslovnog prostora	Adresa poslovnog prostora	Radno vrijeme
PR1	Postolarska 12	Ponedjeljak - subota od 8.00 - 20.00

IV.
Oznake poslovnog prostora, naplatnog uređaja i operatera:

Oznaka poslovnog prostora	Oznaka naplatnog uređaja	Oznaka operatera na naplatnom uređaju
PR1	1	OIB: 11221122121 - oznaka na računu - 1 OIB: 72528282332 - oznaka na računu - 2

V.
U poslovnom prostoru se koristi jedan naplatni uređaj, a računi će imati ovakav slijed: 1- PR1-1; 2- PR1-1; 3-PR1-1 itd. (poštujući pravilo slijednosti računa).

VI.
Ova Odluka stupa na snagu 1.7.13. i primjenjuje se od 1.7.13. godine.
Potpis i pečat vlasnik obrta:

Primjer 2. Interni akt - dva poslovna prostora

Na osnovi čl. 11. st. 2. Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 133/12), Petar Frizura iz Zagreba, Ulica ljepote 20, OIB: 44224422555, vlasnik obrta „Lijepa kosa“, donosi

Odluku o pravilima slijednosti numeričkih brojeva računa, o poslovnom prostoru, oznaci poslovnog prostora i operatera na naplatnom uređaju

I.
Ovom Odlukom uređuje se slijednost numeričkih brojeva računa, popis poslovnih prostora s pripadajućim adresama i oznakama poslovnih prostora i operatera na naplatnim uređajima te radno vrijeme.

II.
Numerički broj računa po svakom poslovnom prostoru počinje s početkom kalendarske godine na dan 1.1., od rednog broja 1 do broja „n“ na dan 31.12. tekuće godine.
Iznimno u 2013. godini numerički brojevi računa u poslovnim prostorima počinju na dan 1.7.2013. od rednog broja 1 do broja „n“ na dan 31.12.2013., poštujući pravilo slijednosti računa.

III.
Popis poslovnih prostora sa oznakama, pripadajućim adresama i radnim vremenom prikazani su u nastavku:

Oznaka poslovnog prostora	Adresa poslovnog prostora	Radno vrijeme
S1	Ulica Ljepote 20	Ponedjeljak - subota od 8.00 - 20.00
S2	Proletna 15	Ponedjeljak - subota od 8.00 - 20.00

IV.

Oznake poslovnog prostora, naplatnih uređaja i operatera:

Oznaka poslovnog prostora	Oznaka naplatnog uređaja	Oznaka operatera na naplatnom uređaju
S1	1	OIB: 525252522 - oznaka na računu - A OIB: 44224422555 - oznaka na računu - B
S2	1	OIB: 44224422555 - oznaka na računu - C OIB: 72528282332 - oznaka na računu - D

V.

U svakom poslovnom prostoru koristi se po jedan naplatni uređaj, a računi će imati ovakav slijed: Poslovni prostor S1: 1- S1 -1; 2- S1 -1; 3- S1 -1 itd. (poštujući pravilo slijednosti računa).

Poslovni prostor S2: 1- S2 -1; 2- S2 -1; 3- S2 -1 itd. (poštujući pravilo slijednosti računa).

VI.

Ova Odluka stupa na snagu 1.7.13. i primjenjuje se od 1.7.13. godine.

Potpis i pečat vlasnik obrta:

4. Sadržaj računa za promet u gotovini⁹

Prema odredbama čl. 54.a *Općeg poreznog zakona*¹⁰ i čl. 15. st. 6. *Zakona o PDV-u* računi za gotovinski promet, isjeći vrpce ili potvrdnice iz naplatnih uređaja moraju sadržavati najmanje sljedeće podatke:

1. broj i nadnevak izdavanja,
2. ime (naziv), adresu i OIB poduzetnika koji je isporučio dobra ili obavio usluge te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i sl.),
3. količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
4. ukupni iznos naknade i poreza razvrstani po poreznoj stopi.

Obveznici fiskalizacije, koji su obveznici samo poreza na dohodak, izdaju račune propisane čl. 38. st. 7. *Pravilnika o porezu na dohodak*¹¹, a isti sadrže najmanje sljedeće podatke:

1. o izdavatelju (naziv radnje, podatke o vlasniku odnosno nositelju zajedničke djelatnosti, a osobito ime i prezime, OIB, adresu prebivališta ili uobičajenog boravišta),
2. o poslovnoj jedinici ako je promet obavljen preko poslovne jedinice,
3. nadnevak izdavanja računa,

⁹ Više o sadržaju računa pročitajte u članku J. Rakijašić: Sadržaj računa poduzetnika FIP br. 4/13, str. 57.

¹⁰ Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 147/08 - 136/12)

¹¹ Pravilnik o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 95/05 - 137/11)

4. broj računa,
5. naziv robe ili usluge,
6. jediničnu cijenu i
7. ukupni iznos računa.

Prema odredbama čl. 9. st. 1. *Zakona račun mora sadržavati još i sljedeće podatke:*

1. vrijeme izdavanja računa (sat i minuta),
2. oznaku operatera (osobe) na naplatnom uređaju,

Obveznik fiskalizacije dužan je povezati oznaku operatera na naplatnom uređaju s OIB-om operatera.

Obveznik fiskalizacije pravila označavanja operatera, naplatnog uređaja i poslovnog prostora propisuje internim aktom na početku fiskalizacije.

U slučaju kada je obveznik fiskalizacije fizička osoba tada kao OIB operatera dostavlja svoj OIB.

Ako na jednom elektroničkom naplatnom uređaju naplatu obavlja više osoba obvezna je prijava tj. upis OIB-a i odjava svakog operatera prilikom svake promjene.

3. oznaku načina plaćanja računa – novčanice i ko-
- vanice, kartica, ček, transakcijski račun, ostalo,
4. Jedinstveni identifikator računa (u nastavku: JIR),
5. Zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije (u nastavku: ZKI).

ZKI je jedinstveni alfanumerički zapis kojim se potvrđuje veza između obveznika fiskalizacije i izdanog računa. ZKI se na računu ispisuje i u slučaju kad zbog prekida internetske veze, PU ne može dodijeliti JIR. Nakon uspostavljanja internetske veze, ZKI služi za naknadno povezivanje s JIR-om.

Osim toga, ZKI služi i za provjeru računa, tj. kad kupci i svi drugi primatelji računa žele provjeriti jesu li PU prijavljeni računi što su im ispostavili obveznici fiskalizacije.

Prema Zakonu broj računa, za potrebe fiskalizacije mora obvezno imati tri dijela i to:

Prvi dio	-	Drugi dio	-	Treći dio
Numerički br. računa - Oznaka poslovnog prostora - Br. naplatnog uređaja				

Numerički broj računa je uvijek arapski broj, koji započinje od broja 1 do broja n na kraju kalendarske godine, sljedeći numerički niz i ne smije se ponavljati, dok su oznaka poslovnog prostora i broj naplatnog uređaja u svakom izdanom računu uvijek nepromijenjeni podaci.

Iznimno, obveznici fiskalizacije koji ostvareni promet naplaćuju sredstvom koje se ne smatra gotovinom **nisu** dužni na računu iskazati JIR i ZKI.

Napominjemo, da se obveznikom fiskalizacije ne smatra porezni obveznik za ostvarene promete u djelatnostima navedenim u čl. 5. *Zakona*.

Sukladno čl. 5. Zakona, porezni obveznik za prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda na tržišcima i otvorenim prostorima, nema obveze izdavanja računa te nema niti obveze fiskalizacije.

Primjer 3. Gotovinski račun

Obrt „Stolarske usluge“

Vlasnik: Štef Djetlić

Stolarska 20, Zagreb

OIB: 44433355566

Datum: 10.07.2013.

Vrijeme: 14:00

Račun broj: 5 - SR - 1

Naziv	Količina	Cijena	Iznos
Popravak stolica	6	50,00	300,00
Zamjena bravice	1	100,00	100,00
Ukupno			400,00

Način plaćanja: Novčanice

Obračun poreza

Vrsta poreza	Stopa	Osnovica	Iznos poreza
PDV	25%	320,00	80,00

Oznaka operatera: S1

ZKI: C33667cab40dde0kk5a4b1561951sd89

JIR: 660f7500-e28c-21d4-b525-997733110000

Za razliku od računa naplaćenih gotovinom, računi koji se naplaćuju putem transakcijskog računa kod banke, **ne moraju** sadržavati JIR i ZKI, budući se isti ne šalju internetskom vezom PU.

4.1. Storniranje računa

Kada je račun za promet u gotovini pogrešno ispostavljen putem elektroničkog naplatnog uređaja, obveznik fiskalizacije obavezan je taj račun stornirati putem istog elektroničkog naplatnog uređaja. U ovom slučaju obveznik fiskalizacije elektronički potpisuje račun i putem internetske veze šalje PU. PU za primljeni račun provjerava jesu li dostavljeni svi propisani dijelovi i je li račun potpisan ispravnim aplikativnim certifikatom. PU, ako utvrdi da su ispunjeni svi uvjeti za dostavljeni račun, putem internetske veze dostavlja obvezniku fiskalizacije poruku o storniranju računa te nakon toga račun se može stornirati i fiskalizirati ispravan račun.

Međutim, ako nisu ispunjeni svi propisani uvjeti, PU putem internetske veze dostavlja obvezniku fiskalizacije poruku o odbitku storniranja računa te obveznik fiskalizacije mora čitav postupak ponoviti.

U svim slučajevima kad je račun pogrešno ispisan, kad je odbijena kreditna kartica i sl., obveznik fiskalizacije treba fiskalizirati tri dokumenta i to: prvi račun, račun za storniranje računa s negativnim iznosom prvog računa te ispravan račun. Pri tome svaki račun ima novi redni broj.

Dakle, sve obveze propisane odredbama Zakona

Dobro je podsjetiti se!

► Svi obveznici fiskalizacije (bezgotovinska i gotovinska naplata) obvezni su: donijeti interni akt kojim se uređuje popis poslovnih prostora i dodijeljene oznake poslovnih prostora te pravilo slijednosti numeričkih brojeva računa, donijeti interni akt o visini blagajničkog maksimuma, prilagoditi sadržaj i izgled računa te nabaviti i istaknuti upozoravajuću naljepnicu o izdavanju/uzimanju računa.

► Obveznici fiskalizacije koji naplatu primitaka ostvaruju i u gotovini, obvezni su još: dostaviti podatke o poslovnim prostorima putem internet veze PU, nabaviti knjigu uvezanih računa, osigurati kontinuitet poslovanja u slučaju prekida internet veze ili fizičkog kvara naplatnog uređaja i fiskalizirati izdane račune putem internet veze sa PU.

► Promet gotovinom je plaćanje za isporučena dobra ili obavljene usluge novčanicama ili kovanicama koje se smatraju platežnim sredstvom, karticama, čekom ili drugim sličnim načinima plaćanja, osim plaćanja na transakcijski račun kod banaka.

► Mali obveznici fiskalizacije ne moraju, ali i mogu izabrati ispostavljanje računa putem elektroničkih naplatnih uređaja.

► Mali obveznici fiskalizacije račune za promet u gotovini izdaju isključivo iz uvezane knjige računa.

za izdavanje računa (sadržaj računa, broj računa) na odgovarajući način primjenjuju se i kod izdavanja računa za storniranje računa odnosno kod računa u kojima se iskazuje djelomični ili cjeloviti povrat robe ili usluga. Ako se po storniranju računa izvršava povrat plaćenih iznosa u gotovom novcu, moguće je provesti postupak fiskalizacije i po računima s iskazanim negativnim predznakom (čl. 24. Zakona).

Ako kupac unaprijed plati dio isporuke dobra ili usluge, obveznik fiskalizacije treba izdati i fiskalizirati račun za predujam. Nakon obavljene isporuke dobra ili usluge u cijelosti, obveznik fiskalizacije treba kupcu ispostaviti konačni račun (u kojem je zaračunata cjelokupna isporuka), a račun za predujam mora se stornirati na naprijed opisani način.

4.2. Prekid internetske veze

U slučaju prekida internetske veze, obveznik fiskalizacije **iznimno** izdaje račune sa propisanim sadržajem,

bez JIR-a, ali obvezno sa ZKI-em (čl. 21. st. 1. Zakona).

Obveznik fiskalizacije dužan je **u roku od dva dana**, računajući od dana u kojem je došlo do prekida veze, uspostaviti elektroničku vezu te dostaviti PU sve izdane račune na kojima nije upisan JIR.

PU će svim dostavljenim računima odrediti JIR te ih dostaviti obvezniku fiskalizacije kao potvrdu o zaprimljenosti naknadno dostavljenih računa. Ovaj postupak je potpuno informatiziran bez neposrednog sudjelovanja obveznika fiskalizacije.

4.3. Kvar i prestanak rada elektroničkog naplatnog uređaja

Ako dođe do potpunog prestanka rada elektroničkog naplatnog uređaja (zbog kvara, uništenja ili sl.), a obveznik fiskalizacije nema zamjenski naplatni uređaj, obveznik fiskalizacije izdaje račune prema postupku propisanom čl. 20. Zakona za male obveznike fiskalizacije, tj. izdaje račune iz uvezane knjige računa (čl. 22. st. 1. Zakona).

U ovom slučaju obveznik fiskalizacije je dužan izdati račun koji mora biti uvezan u propisanu posebnu knjigu računa i ista mora biti ovjerena od PU prije početka upotrebe.

Obveznik fiskalizacije obavezan je **u roku od dva dana**, računajući od dana u kojem je došlo do potpunog prestanka rada naplatnog uređaja uspostaviti rad naplatnog uređaja i PU putem uspostavljene elektroničke veze dostaviti sve izdane račune.

PU će svim dostavljenim računima odrediti JIR te ga dostaviti obvezniku fiskalizacije kao potvrdu o zaprimljenosti naknadno dostavljenih računa (čl. 22. st. 4. Zakona).

Obveznik fiskalizacije dužan je odmah po zaprimanju JIR-a na preslikama ispostavljenih računa uvezanih u knjigu računa, **dopisati podatak o dobivenom JIR-u**.

Zbog uvijek mogućeg prestanka rada elektroničkog naplatnog uređaja, obveznik fiskalizacije treba imati u pričuvi posebnu knjigu računa ovjerenu u nadležnoj ispostavi PU.

5. Obveze malih obveznika fiskalizacije

Mali obveznici fiskalizacije jesu obveznici fiskalizacije za koje je propisan pojednostavljeni postupak fiskalizacije. Isti **ne moraju**, ali i mogu izabrati ispostavljanje računa putem elektroničkih naplatnih uređaja.

➤ Kakve su obveze malih obveznika fiskalizacije?

Mali obveznici fiskalizacije imaju **sljedeće obveze**:

1. internim aktom opisati poslovni prostor u kojem se obavlja djelatnost i oznaku operatera – osoba koje su ovlaštene za ispostavljanje računa (npr.: 1 – Krešo Veliki, 2 – Marija Silna, itd.),
2. prije nastanka obveze fiskalizacije u PU ovjeriti propisanu uvezanu knjigu računa,
3. račune za promet u gotovini **izdavati isključivo** iz uvezane knjige računa,
4. u poslovnom prostoru (zatvorenom) na svakom elektroničkom naplatnom uređaju ili drugom vidnom mjestu istaknuti obavijest o obvezi izdavanja računa te obvezi kupca da preuzme i zadrži izdani račun.
5. donijeti odluku o visini blagajničkog maksimuma, ako već prije nije donesena. Naime, visinu blagajničkog maksimuma određuje obveznik fiskalizacije samostalno internim aktom, sukladno svojim potrebama za gotovim novcem i uvjetima sigurnosti za gotov novac (čl. 29. st. 1. Zakona), a ova odredba Zakona primjenjuje se od 1.1.2013.

U nastavku dajemo mogući izgled internog akta o visini blagajničkog maksimuma.

➤ Primjer 4. Visina blagajničkog maksimuma

Na osnovi čl. 29. st. 1. Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 133/12), Marko Postolar iz Zagreba, Postolarska 25, OIB: 45226722895, vlasnik obrta „Dobra cipela“, dana 10.1.2013. donosi

Odluku kojom se uređuje visina blagajničkog maksimuma

I.

Ovom Odlukom uređuje se visina blagajničkog maksimuma za prodajno mjesto obrta - obrtnička radnja „Dobra cipela“ Zagreb, Postolarska 25.

II.

Temeljem Zakona o poticanju razvoja maloga gospodarstva (Nar. nov., 29/02 - 53/12), obrt „Dobra cipela“ Zagreb, Postolarska 25, vlasnik Marko Postolar iz Zagreba, Postolarska 25, kategorizira se kao fizička osoba.

III.

Sukladno čl. 29. st. 1. Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom, za obrt „Dobra cipela“ Zagreb, Postolarska 25 određuje se visina blagajničkog maksimuma u iznosu od 2.000,00 kn.

IV.

Na kraju radnog dana ako utržak iznosi više od 2.000,00 kn, iznos iznad 2.000,00 kn mora se obvezno idući radni dan uplatiti na žiro račun obrta kod banke „B“.

V.

Svi zaposlenici odgovorni za blagajničko poslovanje obvezni su se pridržavati odredbi ove Odluke.

VI.

Ova Odluka stupa na snagu i primjenjuje se od 10. 01. 13.

Potpis i pečat vlasnik obrta:

6. Gotovinska plaćanja između obveznika fiskalizacije¹²

Plaćanje gotovim novcem jest izravna predaja gotovog novca između sudionika u plaćanju, uplata gotovog novca na račun i isplata gotovog novca s računa (čl. 28. st. 2. Zakona).

Obveznik fiskalizacije može plaćati gotovim novcem drugom obvezniku fiskalizacije, **ako drugačije nije propisano** posebnim poreznim propisom: za nabavu proizvoda i usluga do iznosa od 5.000,00 kn po jednom računu, za potrebe opskrbe ovlaštenih mjenjača gotovim novcem, za namjene na temelju posebne odluke ministra financija.

Također, obveznik fiskalizacije može građanima plaćati gotovim novcem, osim za namjene koje se prema odredbama *Pravilnika o porezu na dohodak* uplaćuju na žiro račun građanina kod banke.

Kod plaćanja gotovim novcem drugom obvezniku fiskalizacije bitno je voditi računa i o čl. 61. Zakona o porezu na dohodak koji propisuje da se isplate primitaka koji se smatraju dohotkom obveznicima poreza na dohodak te isplate primitaka koji se ne smatraju dohotkom, odnosno na koje se ne plaća porez na dohodak fizičkim osobama obavljaju na žiro račun kod banke, a iznimno i na ostale račune sukladno posebnim propisima te u gotovom novcu na propisan način.

Dakle, isplate primitaka obrtniku ne mogu se obaviti u gotovu novcu već obvezno na njegov žiro račun kod banke.

Također, obrtnik drugom obrtniku ne može plaćati u gotovu novcu, već samo na njegov žiro račun kod banke. Obrtnik pravnoj osobi može gotovim novcem obavljati plaćanje najviše do iznosa od 5.000,00 kn po jednom računu.

Obveznik fiskalizacije, koji na računima u banci ima evidentirane neizvršene obveze za plaćanje¹³, čiji je redoslijed plaćanja propisan posebnim propisima, ne može plaćati gotovim novcem i/ili zadržati gotov novac u blagajni. Ovaj obveznik fiskalizacije dužan je primljeni gotov novac uplatiti na svoj račun za redovno poslovanje u banci odmah, a najkasnije idući radni dan (čl. 28. st. 5. i 6. Zakona).

6.1. Blagajnički maksimum

Obveznik fiskalizacije može zadržati gotov novac u blagajni na kraju radnog dana do visine blagajničkog

kog maksimuma. Visinu blagajničkog maksimuma određuje obveznik fiskalizacije samostalno internim aktom, a najviše do propisanih iznosa (čl. 29. st. 1. Zakona).

Obveznik fiskalizacije može odrediti blagajnički maksimum **najviše u iznosu od**: ► mikro subjekt i fizičke osobe 10.000,00 kn ► mali subjekt 30.000,00 kn ► srednji subjekt 50.000,00 kn.

Obveznici fiskalizacije, koji prelaze mjerila koja određuju malo gospodarstvo prema Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva, mogu odrediti blagajnički maksimum u iznosu od 100.000,00 kn.

Dakle, obrtnici mogu odrediti visinu blagajničkog maksimuma **najviše u iznosu do 10.000,00 kn**, pri tome vodeći računa o potrebama i uvjetima sigurnosti gotovog novca na kraju radnog dana.

Obveznicima fiskalizacije – fizičkim osobama, koji obavljaju samostalnu djelatnost, nije niti Zakonom o porezu na dohodak, a niti Pravilnikom o porezu na dohodak propisano vođenje blagajničkog izvještaja/dnevnika kao posebne poslovne knjige.

Shodno navedenom postavlja se pitanje kako na kraju radnog dana utvrditi iznos gotovog novca da se ne prijeđe visina utvrđenog blagajničkog maksimuma internim aktom?

Obrtnicima, koji ostvaruju primitke u gotovu novcu, propisano je vođenje Knjige prometa (Obrazac KPR), a Obrazac KPR obvezno vode i porezni obveznici koji porez na dohodak od samostalne djelatnosti plaćaju u paušalnom iznosu, dok obrtnici – trgovci vode i Knjigu popisa (Obrazac KP) u koju u stupac 5 upisuju i utržak ostvaren gotovim novcem.

Kako bi obveznici fiskalizacije – obrtnici na kraju radnog dana znali koliki je utržak u gotovu novcu te da li je utržak veći od dozvoljene visine blagajničkog maksimuma predložimo sljedeće:

- na kraju svakog radnog dana zbrojiti utržak u gotovu novcu u Obrascu KPR, odnosno
- obrtnici – trgovci na kraju svakog radnog dana zbrojiti utržak u gotovu novcu u stupcu 5 Obrasca KP,
- ako je utržak u gotovu novcu utvrđen na kraju radnog dana veći od dozvoljene visine blagajničkog maksimuma, razliku iznad blagajničkog maksimuma idući radni dan treba položiti na žiro račun obveznika fiskalizacije kod banke.

Na istovjetan način iznos gotovog novca od utrška na kraju svakog dana mogu utvrđivati i druge fizičke osobe – obveznici fiskalizacije, koji utvrđuju dohodak od samostalne djelatnosti.

¹² Više o plaćanju gotovinom i blagajničkom maksimumu pročitajte u članku I. Slovinac, FIP br. 2/13, str. 80.

¹³ Čl. 15. i 16. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Nar. nov., br. 91/10 i 112/12)